

Η ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΠΡΟΓΚΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Η καίρια γεωγραφική θέση της Κύπρου στο κέντρο της ανατολικής Μεσογείου, σε πολύ μικρή σχετικά απόσταση από τις ακτές της Μικράς Ασίας, του Λιβάνου, της Συρίας, της Παλαιστίνης, του Ισραήλ και της Αιγύπτου, ευρισκόμενη πάνω στους θαλάσσιους δρόμους που οδηγούσαν από τη Δύση στην Ανατολή, της προσέδωσαν ιδιαίτερη σημασία στην επικοινωνία της Ευρώπης με τους Αγίους Τόπους. Πουθενά αλλού δεν αποτυπώνεται η τόσο σαφής παρουσία του Βυζαντίου και δεν αναδεικνύεται η σημασία της Κύπρου ως σταθμού προς τους Αγίους Τόπους, όσο η παράδοση που συνδέει την επίσκεψη της Αγίας Ελένης, μητέρας του Αγίου Κωνσταντίνου και πρώτου αυτοκράτορα της βυζαντινής αυτοκρατορίας της Κωνσταντινούπολης και η μεγάλη και εξαιρετική τιμή που υπάρχει στην Κύπρο για τον Τίμιο Σταυρό πάνω στον οποίο σταυρώθηκε ο Χριστός. Το ταξίδι της Αγίας Ελένης στην Παλαιστίνη στις αρχές του 4ου αιώνα μ.Χ., η εύρεση θαυματουργικά του Τιμίου Σταυρού του Χριστού και η μεταφορά του στην Κωνσταντινούπολη, συνδέονται άμεσα με την Κύπρο, αφού κατά το ταξίδι της επιστροφής το καράβι της

εικ.134 *Εικόνα των Αγίων Ενδόξων Μεγάλων Θεοσεπτών Βασιλέων Κωνσταντίνου και Ελένης, 1664, 84 X 62,5 εκ., Σκευοφυλάκιο Μονής Τιμίου Σταυρού Ομόδους.*

Αγίας Ελένης προσάραξε στις νότιες ακτές του νησιού, μεταξύ της Λάρνακας και της Λεμεσού όπου μέχρι σήμερα η τοποθεσία ονομάζεται «Βασιλικό». Στη συνέχεια η τιμή και λατρεία του Τιμίου Σταυρού θα μεταδοθεί σ' όλη την Κύπρο, με πιο σημαντικά προσκυνήματα τα χωριά Λεύκαρα, Τόχνη, Ανώγυρα, Κουκά, όπου υπάρχουν σημαντικές εκκλησίες και Μονές και ιδιαίτερα στο χωριό Όμοδος, όπου στην εκεί Μονή του

ΑΝΩ ΓΧΩΜΕΝ ΤΑΣ ΚΑΡΔΙΔΕΣ

«Θαυματουργικά ο Τίμιος Σταυρός θα βρεθεί σε μία κορφή ενός βουνού όπου λατρευόταν η Αφροδίτη και εκεί σύμφωνα με την παράδοση θα χτιστεί ένα μοναστήρι προς τιμή του Τιμίου Σταυρού και το βουνό θα ονομασθεί Σταυροβούνι, αφού η Αγία Ελένη θα αφήσει ένα σεβαστό κομμάτι από τον Τίμιο Σταυρό σε ανάμνηση του περάσματος της από την Κύπρο».

ΘΑΥΜΑ

Τιμίου Σταυρού φυλάγεται κομμάτι από το σχοινί που έδεσαν οι στρατιώτες το Χριστό. Και σε άλλα μέρη όμως της Κύπρου διαδόθηκε η τιμή του Σταυρού, όπου διασώζονται σημαντικές Μονές, στην Πλατανιστάσα, η Μονή του Τιμίου Σταυρού του Αγιασμάτι, στην Τσάδα της Πάφου η Μονή του Τιμίου Σταυρού της Μίνθας και στο Πελένδρι η εκκλησία του Τιμίου Σταυρού.

ΠΕΡΙΗΓΗΓΗ:

Μονή Σταυροβουνίου - Τόχνη
(εκκλησία Τιμίου Σταυρού - προαιρετικά) -
Λεύκαρα (εκκλησία Τιμίου Σταυρού) -
Πελένδρι (εκκλησία Τιμίου Σταυρού) -
Κουκά (εκκλησία Τιμίου Σταυρού) -
Όμοδος (Μονή Τιμίου Σταυρού) -
Ανώγυρα (Μονή Τιμίου Σταυρού) -
Τσάδα (Μονή Τιμίου Σταυρού της Μίνθας,
προαιρετικά).

204 χιλιόμετρα

Η διαδρομή αυτή ξεκινά από τη Μονή Σταυροβουνίου που βρίσκεται σε υψόμετρο 700 μέτρων στην κορυφή ενός βουνού που αποτελεί την ανατολικότερη κατάληξη της οροσειράς του Τροόδους. Η Μονή είναι άβατη για τις γυναίκες, όμως μπορεί κανείς να θαυμάσει το Μοναστήρι και την έξοχη θέα από τον

χώρο κάτω από τη Μονή. Το μοναστήρι αυτό, σύμφωνα με την παράδοση, κτίστηκε με δωρεά της ίδιας της Αγίας Ελένης, μητέρας του Αγίου Κωνσταντίνου αυτοκράτορα της βυζαντινής αυτοκρατορίας, τον 4ο αιώνα κατά το ταξίδι της επιστροφής της μετά την εύρεση του Τιμίου Σταυρού. Στη συνέχεια μπορεί να επισκεφθεί κανείς την εκκλησία του Τιμίου Σταυρού στα Πάνω Λεύκαρα, όπου θα προσκυνήσει τον Σταυρό που φέρει μικρό τεμάχιο τιμίου ξύλου και μετά μπορεί να επισκεφθεί την εκκλησία του Τιμίου Σταυρού στην Τόχνη. Η εκκλησία αυτή, είναι μεν νεώτερη, ίσως να αντικατέστησε άλλη παλαιότερη, αλλά είναι η μοναδική εκκλησία στην Κύπρο που είναι κτισμένη πάνω σε γεφύρι.

εικ. 135 Μονή Σταυροβουνίου, αεροφωτογραφία.

εικ. 136 Ναός Τιμίου Σταυρού, Λεύκαρα.

εικ. 137 Τόχνη, Domingo Badia y Leblich, *Voyages d' Ali Bey d Abbasi en Afrique et en Asie*, vols 1-3 + 1 vol. atlas, Paris 1814.

εικ.138 Ναός Τιμίου Σταυρού
Πελενδρίου.

Ακολουθώντας πορεία προς τα δυτικά μπορεί να επισκεφθεί κανείς την εκκλησία του Τιμίου Σταυρού στο Πελένδρι με θαυμάσιες τοιχογραφίες που χρονολογούνται στο 12ο - 13ο - 14ο και 15ο αιώνα και στη συνέχεια την εκκλησία του Τιμίου Σταυρού στην Κουκά. Πρόκειται για ένα ναό με ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον που χρο-

νολογείται στο 12ο αιώνα και στον οποίο διασώζονται ωραίες τοιχογραφίες. Ο επισκέπτης μπορεί να συνεχίσει την πορεία του προς τα δυτικά και όχι ιδιαίτερα μακριά από την Κουκά, να επισκεφθεί την περίφημη Μονή του Τιμίου Σταυρού στο Όμοδος, όπου εκεί φυλάσσεται μικρό κομμάτι από το σχοινί που έδεσαν οι στρατιώτες το Χριστό. Επίσης στη Μονή αυτή φυλάσσεται η Κάρα του Αγίου Φιλίππου.

εικ.139, 140 Τοιχογραφίες
από τον Ναό Τιμίου
Σταυρού Πελενδρίου.

εικ.141, 142 Τιμιο
Σταυρός και εσωτερικό
Ναού Τιμίου Σταυρού
Κουκά.

εικ.143 Κάρα Αγίου
Φιλίππου, από το Ναό
Τιμίου Σταυρού Όμοδος.

εικ.144 Ναός Τιμίου Σταυρού Κουκά.

εικ.146, 147, 148
Μονή Τιμίου Σταυρού
Όμοδος.

Στη συνέχεια ο επισκέπτης μπορεί να κατευθυνθεί στην Ανώγυρα και να επισκεφθεί τη Μονή του Τιμίου Σταυρού, η οποία βρίσκεται ένα περίπου χιλιόμετρο νότια του χωριού. Η σημερινή εκκλησία του Τιμίου Σταυρού είναι κτισμένη πάνω στα θεμέλια παλαιοχριστιανικής βασιλικής. Στη σημερινή της μορφή, η Μονή του Τιμίου Σταυρού

είναι ένα πολύπλοκο αρχιτεκτονικό σύμπλεγμα. Στα τέλη του 15ου αιώνα, πάνω στα θεμέλια παλαιότερων ναών κτίστηκε ο σημερινός ναός, που είναι ένας μονόκλιτος σταυροειδής εγγεγραμμένος με τρούλο ναός και ο οποίος διακοσμήθηκε με τοιχογραφίες της παλαιολόγειας τέχνης που παρά τις σημαντικές φθορές παραμένουν εξαιρετικά δείγματα της παλαιολόγειας ζωγραφικής

στην Κύπρο. Εάν στη συνέχεια ο επισκέπτης φθάσει στην Πάφο μπορεί να επισκεφθεί λίγο έξω από το χωριό Τσάδα στη Μονή του Τιμίου Σταυρού της Μίνθας ολοκληρώνοντας έτσι μία πορεία από τα ανατολικά προς τα δυτικά με σταθμούς σε εκκλησίες και Μονές που έχουν σχέση με τη λατρεία του Τιμίου Σταυρού στην Κύπρο.

εικ.149 Μονή Τιμίου Σταυρού Ανώγυρα.

εικ.150, 151, 152
Μονή Τιμίου Σταυρού
της Μίνθας.

